

Dialog om textilier

Ståndpunkter ur ett konsumentperspektiv

Synpunkter angående dialog om textilier med klimat- och miljöminster Åsa Romson den 23 oktober 2015

Sveriges Konsumenter har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter kring farliga kemikalier på initiativ av klimat- och miljöminister Åsa Romson.

Vi arbetar sedan många år med hållbar konsumtion inom olika områden, däribland begränsningar av farliga kemikalier. Det gör vi bland annat genom vårt arbete inom den europeiska konsumentrörelsen BEUC och genom deltagande i dialog kring Kemikalieinspektionens utveckling av förslag till åtgärder för riskhantering av farliga ämnen i textil. Vår utgångspunkt är att höjt skydd och tillsyn för att konsumenterna inte ska behöva oroa sig för farliga kemikalier i sin vardag.

Vi driver också projektet Stilmedveten, som syftar till att informera kring problemen med dagens snabba modekonsumtion och samtidigt ge verktyg för att skapa mer hållbara textilkonsumenter.

Sveriges Konsumenter välkomnar regeringens initiativ och vill framhålla vikten av att arbetet påskyndas och drivs såväl nationellt som i EU. Inför dialogmötet den 21 oktober ger vi här våra synpunkter på de frågor som ställts.

Vilka initiativ från regering, myndigheter eller andra aktörer skulle ytterligare främja begränsning av farliga ämnen i kemikalier?

Ett utökat nordiskt samarbete och information

Vi ser mycket positivt på det nordiska samarbetet kring en handlingsplan för hållbart mode och hållbara textilier, men vi skulle vilja se att denna viggas också till kemikalieområdet. En fungerande och effektiv återvinning av fibrer förutsätter textilier utan farliga kemikalier.

Inom ramen för det här samarbetet bör de nordiska länderna ta tillvara det danska initiativet KemiWatch som ska testa kemikalieinnehåll och ge konsumenter information. Låt samtliga nordiska länder dra nytta av tjänsten och samarbeta för att tillgängliggöra information kring kemikalier i konsumenternas vardag. Vårt projekt Stilmedveten har under senaste året mött fler än 20 000 unga för att lyfta problemet med dagens snabba textilkonsumtion och det är tydligt att kunskapen kring den här problematiken är låg. Vi ser därför behov av en konsumentupplysande tjänst. Det är orimligt att konsumentens väg till information kring kemikalier i textilier ska vara att fråga efter ämnen på kandidatlistan, den förteckning där särskilt farliga ämnen listas, och sedan potentiellt vänta 45 dagar på svar. Här behöver Sverige bli bättre.

Prioritera forskning kring alternativ till högfluorerade ämnen

Vi välkomnar Kemikalieinspektionens utredning om utökade rapporteringskrav på industrin efter att det visat sig att informationen kring hur högfluorerade ämnen används ofta är bristfällig. Delar av branschen arbetar för att fasa ut dessa ämnen och vi hoppas att fler kan ingå här. Samtidigt vill vi se en satsning på ytterligare forskning kring ersättare. Ämnet PFBS är ett exempel på en vanlig ersättare som vi än så länge

inte vet särskilt mycket om. Utgå från försiktighetsprincipen och ersätt inte farliga kemikalier med ämnen som det inte forskats på.

Förbud biocider i textil

Biocider är ämnen som kan döda levande organismer och innehåller antibakteriella ämnen. I kläder används biocider exempelvis för att minska svettlukt. Det är bra att det numera krävs märkningar för plagg som innehåller biocider, men det är inte tillräckligt. Biocider är en potentiell risk för människor, djur och miljö. Samtidigt är effekten och nyttan tveksam, vilket har konstaterats bland annat av Kemikalieinspektionen. Antibakteriella ämnen riskerar också att bidra till antibiotikaresistens. Märkningen som finns är för svår att tolka för konsumenterna och ansvaret ska inte ligga på den enskilda konsumenten.

På vilka sätt skulle du vilja att åtgärder i EU utvecklas för att begränsa problematiska ämnen?

Snabbare behandling av nya ämnen för Reach

Kemikalielagstifningen Reach är i grunden bra, men innehåller för få ämnen. Av de runt 100 000 ämnen som finns på den europeiska marknaden är det bara ett fåtal som har genomgått en riskbedömning. För de allra flesta ämnen saknas kunskap om egenskaper och risker helt eller delvis. Vi vill se mer resurser för snabbare behandling av nya ämnen för Reach.

Värna försiktighetsprincipen vid förhandlingar om TTIP

Värna försiktighetsprincipen i samband med TTIP. USA och Europa har helt olika syn på hanteringen av kemikalier och försiktighetsprincipen måste råda.

Finns det initiativ som skulle kunna genomföras gemensamt inom branschen för att fasa ut särskilt farliga ämnen?

Frivilligt förbud

Ett alternativ till att förbjuda biocider skulle kunna vara att sport- och friluftsbanschen går samman och slutar använda biocider.